Insamling av glas och metall

Inledning/bakgrund

Insamling av glas- och metallförpackningar skiljer sig från övriga avfallsinsamling då det finns en problematik med både buller vid tömning och kvalitet på insamlat material. Man kan även anta att medborgarna har en låg acceptans för att ha ytterligare 3 kärl som töms mycket sällan.

Svensk lagstiftning går längre än EU-rätten så tillvida att huvudregeln i Sverige är att allt förpackningsmaterial samlas in fastighetsnära. Dock finns möjlighet till undantag från fastighetsnära insamling i svensk lagstiftning.

Undantagsreglerna återfinns i Avfallsförordningen 3 kapitlet 37§:

37§ En kommun får samla in avfall på en upphämtningsplats som inte är fastighetsnära i de delar av en kommun

1.som är glest befolkade,

2.där det finns ensligt belägna fastigheter,

3.där det saknas farbar väg eller lämplig tilläggningsplats, eller

4.där det finns andra omständigheter som gör det synnerligen svårt att ordna fastighetsnärainsamling.

Motivering

Glas- och metallförpackningar skiljer sig från övriga förpackningsslag främst när det gäller låg volym insamlat material, stor miljöpåverkan genom buller, ökade transporter och lägre återvinningsgrad.

Glas och metall i hela kommunen

Kommunen har till stora delar låg befolkningstäthet, stora avstånd mellan fastigheter och begränsad samlad avfallsmängd per vägsträcka. Den utspridda bebyggelsen medför att insamlingsfordon behöver köra långa sträckor för att hämta små avfallsmängder vid varje fastighet, vilket ger en låg resurseffektivitet och ökad klimatpåverkan per insamlad mängd avfall.

Motivering till undantaget enligt punkt 4 i Avfallsförordningen 3 kapitlet 37§

EU´s ramdirektiv 2018/851, artikel 11.1 säger att avfallsfraktioner som huvudregel skall samlas in i separata fraktioner. I svensk lagstiftning har detta implementeras skarpare genom att insamlingen dessutom skall ske fastighetsnära.

Tanken med detta var att erhålla en högre kvalitet på insamlat material och därmed en högre återvinningsgrad.

Målet är att bevara materialens kvalitet genom hela kretsloppet och att skapa förutsättningar för fortsatt återvinning med minimal förlust av kvantitet och kvalitet.

Glas

Den negativa miljöpåverkan uppvägs inte av de samlade miljövinsterna – glas

Erfarenheter från andra kommuner som gjort försök med fastighetsnära insamling av glasförpackningar visar inte på några miljövinster snarare en ökad negativ miljöpåverkan. Detta speciellt genom:

- Ökade klimatutsläpp till följd av ökade transporter. Glas kan inte komprimeras och optimering av rutter blir svårt.
- Ökat resursutnyttjande genom inköp av extra många mindre kärl. Alternativen med flerfackskärl är betydligt dyrare.
- Ökade bullerolägenheter vid bostäder jämfört med insamling via Återvinningsstationer (ÅVS).
- Insamling i kärl innebär ökad nedkrossning av glaset vilket i sin tur ger en lägre återvinningsgrad. Risken är stor att glas då istället hamnar på deponi eller annan lågkvalitativ återvinning. Om man vill öka lastvikterna och komprimera glaset så kommer återvinningsmöjligheterna bli ännu sämre.

Om kvalitet på insamlat glas

Det saknas underlag som visar att fastighetsnära insamling av glasförpackningar ger högre insamlingsgrad jämfört med insamling vid Återvinningsstationer.

Vid tester i tex Skaraborg, Ljusdal och Rättvik med fastighetsnära insamling glas påvisas dessutom en mycket högre grad av nedkrossning av insamlat material. Om återvinningsgraden sjunker innebär det att kraven i EU´s ramdirektiv (2018/851, artikel 11.4)inte uppnås. Vid deponering uppkommer dessutom en kostnad som då påförs kollektivet.

Buller

Tömning av glas i sopbilen ger uppkomst till buller som både kan uppfattas störande och i vissa fall även nå hälsoskadliga nivåer. Falu Energi och vatten har uppmätt nivåer upp mot 100 dB.

Arbetsmiljö

Fastighetsnära insamling av glasförpackningar innebär dessutom arbetsmiljörisker. Om tömning sker med baklastande fordon vilket är att föredra vid tunga kärl så

skall dessa manuellt kopplas till fordonet. Detta är både tungt och farligt vid arbete på väg med höga hastigheter. Att använda sidlastare ger risker i form av högre buller pga högre lyft, mera nedkrossning samt spridning av glassplitter.

Minskade volymer

Att volymen glasförpackningar sannolikt kommer minska bygger på uppgifter från Svenska Glasåtervinning (SGÅ) att den största delen av de glasförpackningar som tas emot vid deras anläggning i Hammar har sitt ursprung hos Systembolaget. Systembolaget jobbar aktivt med att minska mängden glasförpackningar i sitt sortiment.

Metall

Den negativa miljöpåverkan uppvägs inte av de samlade miljövinsterna – metall

För metallförpackningar, som uppkommer i små volymer, skulle fastighetsnära insamling vid småhus ge ökad negativ miljöpåverkan jämfört med insamling på Återvinningsstationer.

- Ökade klimatutsläpp till följd av ökade transporter. Metall ska inte komprimeras pga risken för explosion och brand. Sprayburkar och andra mindre tryckkärl är inte helt ovanliga bland metallförpackningarna.
- Ökat resursutnyttjande genom inköp av extra många mindre kärl.
- Ökade bullerolägenheter vid bostäder jämfört med insamling via Återvinningsstationer (ÅVS).

Metallförpackningar

Metallförpackningar har inte samma krossnings-, vikt- och bullerproblematik som glasförpackningar har, men mängden metallförpackningar är mycket låg och utsorteringsgraden är redan idag hög.

Mängden metallförpackningar minskar också över tid. Flera produkter som tidigare salufördes i metallförpackningar har börjat få pappersförpackningar i stället.

Ekonomi

Införande av kärl vid varje fastighet för insamling av glas (färgat och ofärgat) och metall är en betydande investering (i samma storleksordning som införande av kärl för pappers- och plastförpackningar. Då tömning av glas och metall endast behöver ske två till tre gånger per år blir investeringskostnaden för insamlat material mycket hög. Ersättningen från Naturvårdsverket för glas och metall, både fast och rörlig, är betydligt lägre än för pappers- och plastförpackningar. Det

underskott som uppstår vid insamling av glas och metall kommer då behövas tas ut från kunderna via Grundavgiften.